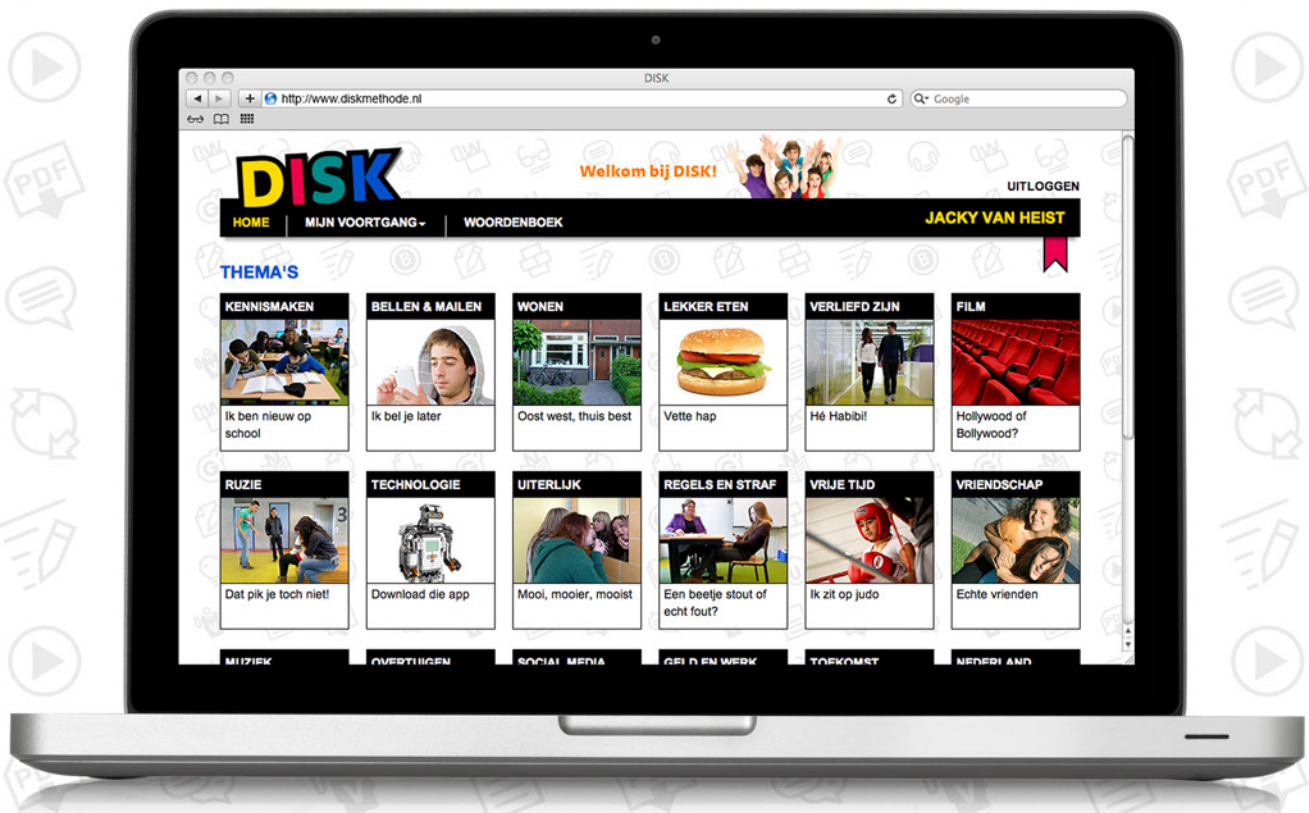

Werken met **DISK**

Inhoud

DISK-leergang	3
DISK: opbouw en lesplanning, 'de schijf van tien'	3
1. Thema's en Taken	3
2. Bronnen	4
3. Bouwstenen	4
4. Extra themagerelateerde taken voor in de klas	5
5. Extra oefenstof los van de Thema's en Taken: Lesideeën	5
6. Basisvaardigheden: Uitspraak	5
7. Basisvaardigheden: Grammatica	6
8. Basisvaardigheden: woordenschat en leesvaardigheid, de 'Nieuwslezer'	6
Weekindeling en voorbeeldscenario's	6
Themakeuze	9
Lesorganisatie	10
Leerlingview DISK	10
Leerroute voor leerling	12
Docentrol, drie groepeeringsvormen	13
Differentiatiemogelijkheden	14
Vorderingenregistratie	14
Feedback en beoordeling	16
Arrangeren en groepen beheren	18
Zelf materiaal toevoegen	19

DISK-leergang

DISK is een thematisch-cursorische leergang Nederlands voor anderstalige jongeren. DISK bestaat uit verschillende onderdelen die met elkaar samenhangen. De leerlingen werken binnen *thema's* en in *leerlijnen* voor alle vaardigheden op verschillende manieren aan de vergroting van hun taalvaardigheid.

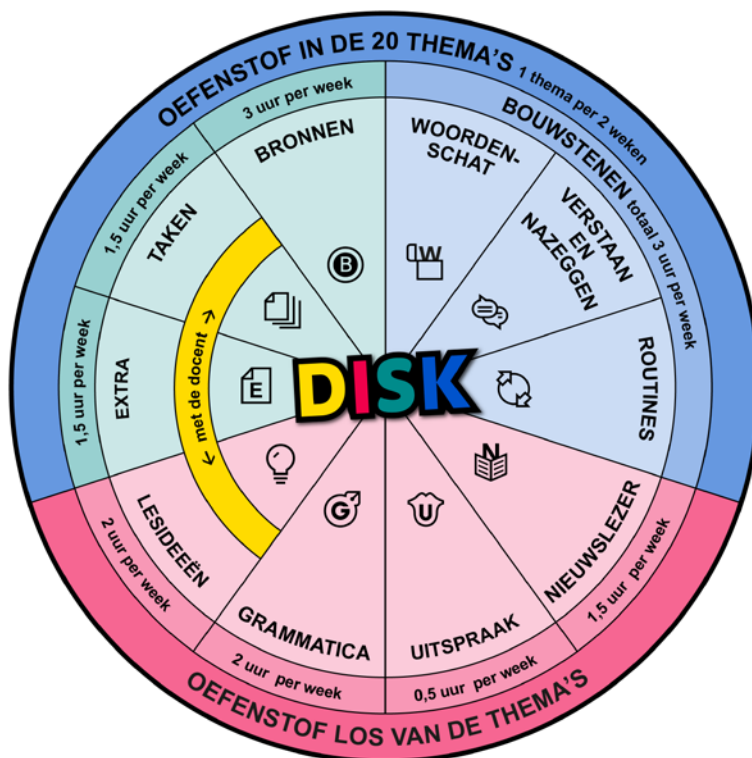
Alle onderdelen *samen* vormen de stof voor de leerling. Een groot aantal activiteiten doen de leerlingen in de klas, met elkaar en met ú. De leerlingen werken dan bijvoorbeeld aan de *taken*, waaronder spreektaken. Een ander deel doen zij zelfstandig. Zij werken dan vooral achter de computer, dat kan zijn op school of thuis.

Hier vindt u aanwijzingen hoe u met DISK kunt werken. In [Uitgangspunten, opbouw en inhoud van DISK](#) vindt u een uitvoeriger beschrijving van alle onderdelen met de verantwoording.

DISK: opbouw en lesplanning

DISK kunt u zien als een schijf, 'de schijf van tien'. Elk onderdeel in die schijf heeft een plek in het lesprogramma voor de leerlingen. U stelt dit programma samen en maakt een lesplanning. Daarbij zorgt u dat alle onderdelen aan bod komen. Hoeveel tijd alle onderdelen in beslag nemen, kunt u zelf bepalen, maar hiervoor geven we wel een richtlijn: *Per thema, per niveau: ca. 30 uur, 2 lesweken.*

Gemiddeld genomen kunt u voor de behandeling van een thema 2 lesweken van 15 uur inroosteren, dus 30 lessen in totaal. Daar zijn de uren voor zelfstandig werken bij inbegrepen. In de schijf ziet u een voorbeeld van een urenverdeling van de verschillende DISK-onderdelen in een gemiddelde klas. De benodigde tijd voor elk onderdeel staat erbij. We zijn daarbij uitgegaan van 15 lessen per week en 2 weken voor de verwerking van de stof van één thema.

1 Thema's en Taken

In DISK vindt u 20 thema's. In ieder thema zitten 4 of 5 taken. Per thema werken de leerlingen samen aan de taaltaken. Ze zoeken dingen uit, verwerken informatie, leggen het resultaat daarvan vast, overleggen met elkaar, presenteren een resultaat etc.

De thema's zijn in principe in willekeurige volgorde door te werken. Bij wijze van introductie van de methode en de manier van werken start iedere nieuwe leerling met het eerste thema. Daarnaast zijn de thema's 2 tot en met 5 wat eenvoudiger van inhoud, met bijpassend eenvoudiger taalgebruik en woordenschat.

Niveau: de taken zijn voor alle niveaus hetzelfde. Iedereen doet mee op zijn of haar niveau.

Plaats: in de klas, in niveaugroepjes of in heterogene groepjes.

Standaardvolgorde: eerst de start van het thema met de animatie, dan de bronnen ([zie hieronder](#)); de taken komen pas aan bod na afronding van de Bronnen en een deel van de bouwstenen.

Leeromgeving: de lesstof is te vinden onder Thema's, Taken; kies een *Thema* in het thuis scherm, kies daarna een taak in het linkermenu. Maar ook via *Aan de slag met leerlijnen*: schrijven of spreken. Notabene: de taken zijn ook beschikbaar als los werkboek voor de leerlingen: het *DISK takenboek*.

Beoordeling: de resultaten beoordeelt u op het niveau van de leerling ([zie verder Feedback en beoordeling](#)).

Lestijd: 3 uur per week.

2 Bronnen

Elk thema bevat een aantal bronnen. Dit zijn luister- en leesteksten met verwerkingsopdrachten. In de bronnen vindt de leerling voor zijn niveau twee teksten, een luister- en een leestekst. Hierin zit inhoudelijke informatie en de talige input die hij kan gebruiken om de taken uit te voeren. Bij de teksten vindt hij een aantal opdrachten die het begrip van de teksten ondersteunen en voorbereiden op het uitvoeren van de taken.

Van de luisterteksten zijn in het docentenmateriaal transcripten beschikbaar, waarmee u allerlei oefeningen in de klas kunt doen. De laatste verwerkingsoefening van de luisterbron is voor de leerlingen opgevoerd als bron Luister en lees mee.

Niveau: er zijn per thema twee bronnen voor beginners (op weg naar A1), twee voor halfgevoorderden (op weg naar A2) en twee voor gevorderden (op weg naar B1). U bepaalt in welk niveau de leerlingen werken en zorgt dat ze de juiste stof zien en doen.

Plaats: individueel, met de computer op school of thuis.

Standaardvolgorde: eerst de bronnen en een deel van de bouwstenen ([zie hieronder](#)) en daarna de taken.

Leeromgeving: de lesstof is te vinden onder de knop *Bronnen*. Maar ook via *Aan de slag met leerlijnen*: luisteren en lezen.

Beoordeling: de resultaten worden automatisch gescoord en geregistreerd ([zie verder Vorderingenregistratie](#)).

Lestijd: 3 uur per week.

3 Bouwstenen

De stof uit de bronnen komt terug in de bouwstenen. Dit zijn inslijp-oefeningen met alle *leerwoorden* uit DISK, oefeningen met een selectie van *routines* (standaardzinnetjes) en oefeningen voor het trainen van de verstavaardigheid, *verstaan en nazeggen*.

Niveau: de lesstof is verdeeld in materiaal voor beginners (op weg naar A1), halfgevoorderden (op weg naar A2) en gevorderden (op weg naar B1). U deelt de leerlingen in en zorgt dat ze de juiste stof zien en doen ([hoe u dat doet vindt u bij Arrangeren](#)). Voor woordenschat geldt: de leerlingen doen de oefeningen op hun eigen niveau en ook op het niveau daaronder. Daardoor bent u ervan verzekerd dat alle leerwoorden aan bod komen.

Plaats: individueel, met de computer op school of thuis.

Standaardvolgorde: bouwstenen na de bronnen; deels voor en deels na de taken. Leerlingen kunnen nog verder werken aan de bouwstenen van een thema terwijl ze al met een volgend thema beginnen.

Leeromgeving: de lesstof is te vinden onder de knop *Bouwstenen* en via *Aan de slag met basisvaardigheden*: lezen en luisteren. Hierdoor kunt u makkelijk extra laten oefenen met onderdelen waar een leerling moeite mee heeft.

Beoordeling: de resultaten worden automatisch gescoord en geregistreerd (zie verder Vorderingenregistratie).

Lestijd: 3 uur per week.

4 Extra themagerelateerde taken voor in de klas

Bij de taken ziet de docent nog extra oefenmateriaal voor in de les die voor de leerlingen niet zichtbaar is. Bij elk thema hoort een groepsopdracht voor een gezamenlijke start van het thema en suggesties voor allerlei activiteiten in de les die bij de taken passen. Dit zijn bijvoorbeeld inslijp oefeningen voor grammaticale leerpunten, een opdracht om te oefenen met het formuleren van vragen e.d. Aan het eind van het thema vindt u een slotopdracht voor een gezamenlijke afronding van het thema.

Niveau: voor alle niveaus hetzelfde.

Plaats: in de klas, met iedereen tegelijk.

Standaardvolgorde: de taken komen pas aan bod na afronding van de bronnen en bouwstenen.

Leeromgeving: alleen in de docentenversie van DISK, onder *Taken*.

Beoordeling: de resultaten beoordeelt u zelf op het niveau van de leerling. Aanwijzingen hiervoor vindt u bij Feedback en beoordeling.

Lestijd: 1,5 uur per week.

5 Extra oefenstof los van de thema's en taken: Lesideeën

In DISK vindt u als docent 20 lesideeën (zie de Uitgangspunten). Dit zijn suggesties voor de invulling van een groot aantal lessen, afgestemd op uw leerlingen en uw klas. De stof in de lesideeën is een belangrijk en onmisbaar onderdeel van DISK. Er zijn lesideeën voor verschillende taalvaardigheden zoals het inslijpen van nieuwe woorden en voor algemene vaardigheden, waaronder werken met een woordenboek, zelfstandig werken, e.d. Ook is er een lesidee met suggesties voor het hergebruik van de transcripten.

Sommige lesideeën bevatten een samenhangende les, andere bieden een scala aan werkvormen voor in de klas die verspreid over het cursusjaar regelmatig ingezet kunnen worden. Alle lesideeën lenen zich voor meerdere malen gebruik.

In de lesideeën is (waar dat van toepassing is) een voorbeeld uitgewerkt van een toepassing op het materiaal uit DISK. Een lesidee wordt afgesloten met een aantal leestips voor de docent.

Niveau: voor alle niveaus hetzelfde.

Plaats: in de klas, met iedereen tegelijk.

Standaardvolgorde: per periode van een week of langer kiest u een lesidee dat past bij uw klas. De volgorde van het gebruik van de lesideeën kunt u zelf bepalen, hoewel het handig is om lesidee 1, 2 en 3 meteen vanaf het begin in te plannen omdat die de studievoordigheden van leerlingen verhogen.

Leeromgeving: in de docentversie van DISK, onder *Docentmateriaal, Lesideeën*.

Beoordeling: de resultaten beoordeelt u zelf op het niveau van de leerling (zie Feedback en beoordeling)

Lestijd: 2 uur per week.

6 Basisvaardigheden: Uitspraak

In DISK zit oefenstof voor het receptief en productief oefenen met de uitspraak van klanken, woordaccent en zinsaccent en intonatie van de meest voorkomende zinstypen en zinsmelodie. Er is een korte toelichting bij elke uitspraakcategorie. Dit onderdeel heet *Uitspraak*.

Niveau: voor alle niveaus hetzelfde.

Plaats: individueel, met de computer op school of thuis

Standaardvolgorde: u bepaalt met welke onderwerpen de leerlingen wanneer gaan oefenen, bijvoorbeeld afhankelijk van hun voortgang. Variant: de leerlingen kiezen zelf.

Leeromgeving: onder de knop *Uitspraak* in het thuis scherm via de ingang *Aan de slag met basisvaardigheden*.

Beoordeling: De resultaten worden automatisch gescoord en geregistreerd binnen het onderdeel *Uitspraak*.

Lestijd: 0,5 uur per week.

7 Basisvaardigheden: Grammatica

In DISK kunnen de leerlingen oefenen met vrijwel alle grammaticale leerpunten. Het materiaal bevat uitleg, voorbeelden en oefenstof. Dit onderdeel heet *Grammatica*.

Niveau: Grammatica is verdeeld in materiaal voor beginners (op weg naar A1), halfgevoorderden (op weg naar A2) en gevorderden (op weg naar A2). U deelt de leerlingen in en zorgt dat ze de juiste stof zien en doen (hoe u dat doet, vindt u bij Arrangeren en groepen beheren).

Plaats: individueel, met de computer op school of thuis.

Standaardvolgorde: u bepaalt met welke onderwerpen de leerlingen gaan oefenen. Variant: de leerlingen kiezen zelf.

Leeromgeving: onder de knop *Grammatica* in het thuis scherm via de ingang *Aan de slag met basisvaardigheden*.

Beoordeling: de resultaten worden automatisch gescoord en geregistreerd binnen het onderdeel Grammatica.

Lestijd: 2 uur per week.

8 Basisvaardigheden: woordenschat en leesvaardigheid, de 'Nieuwslezer'

In DISK kunnen de leerlingen met behulp van de *Nieuwslezer* los van de thema's extra oefenen met het vergroten van hun woordenschat en leesvaardigheid. Het programma zoekt op verzoek actuele nieuwsberichten die passen bij het niveau van de leerling. Het woordenschatniveau van de leerling wordt vooraf met een toets vastgesteld.

Niveau: de teksten zijn geschikt vanaf 'op weg naar A2'. Het programma is adaptief: in het begin wordt het niveau van een leerling vastgesteld en daarna selecteert het programma automatisch teksten en zet deze klaar voor de leerling. Het programma maakt ook de groei van de woordenschat zichtbaar.

Plaats: individueel, met de computer op school of thuis.

Standaardvolgorde: u bepaalt over welke onderwerpen de leerlingen gaan lezen. Variant: de leerlingen kiezen zelf.

Leeromgeving: onder de knop *Nieuwslezer* via de ingang *Aan de slag met basisvaardigheden*.

Beoordeling: de voortgang wordt automatisch geregistreerd binnen het onderdeel *Nieuwslezer*.

Lestijd: 1,5 uur per week.

Weekindeling en voorbeeldscenario's

Basisweekindeling				
Dag	Lesuur	Lesstof	Lestijd	Zelfstandig individueel = I Zelfstandig samen = S Met de klas/docent = D
Maandag	1 ^e uur	Uitspraaktrainer Nieuwslezer	½ uur ½ uur	I I (+ D)
Maandag	2 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Maandag	3 ^e uur	Bronnen/Bouwstenen	1 uur	I
Dinsdag	1 ^e uur	Bronnen/Bouwstenen	1 uur	I

Dinsdag	3 ^e uur	Taken	1 uur	S
Dinsdag	4 ^e uur	Taken	1 uur	S
Woensdag	4 ^e uur	Extra oefenstof bij de taken	1 uur	D
Woensdag	5 ^e uur	Extra oefenstof bij de taken Bronnen/Bouwstenen	½ uur ½ uur	S I
Woensdag	7 ^e uur	Nieuwslezer	1 uur	I (+D)
Donderdag	1 ^e uur	Grammatica	1 uur	I
Donderdag	5 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Donderdag	6 ^e uur	Bronnen/Bouwstenen	1 uur	S
Vrijdag	1 ^e uur	Grammatica	1 uur	I
Vrijdag	5 ^e uur	Taken	1 uur	I
Vrijdag	6 ^e uur	Bronnen/Bouwstenen	1 uur	A

Toelichting

In deze weekindeling is er een goed werkbaar afwisseling tussen de verschillende onderdelen en zelfstandig en begeleid werken. Ook is er rekening gehouden met de dynamiek van een dag en een week en de spanningsboog van de gemiddelde leerling. Zo begint de week in het eerste lesuur op maandag rustig. De leerlingen werken in hun eigen tempo aan lesstof die bij hen past. Eerst aan uitspraak en daarna aan leesvaardigheid en woordenschat. Daarna werken ze een uur met de hele klas en het derde uur werken ze weer zelfstandig; dit keer aan de bronnen en bouwstenen bij de taken.

Let op: het werken aan de bronnen/bouwstenen hoeft niet altijd synchroon te lopen met het werken aan de taken van een thema. Er kan nog gewerkt worden aan de bouwstenen van een eerder thema óf juist al gewerkt worden met de bronnen en bouwstenen van een nieuw thema (terwijl de leerlingen nog met de taken van het thema daarvoor bezig zijn).

Twée scenario's

Hier zijn twee voorbeelden van de roosters van twee verschillende klassen die werken met DISK.

Weekindeling 1: 10 leerlingen				
Instroom klas, 3 maanden op ISK, alle leeftijden door elkaar (12-19 jaar)				
Niveau: Beginner, rond niveau A1				
16 uur Nederlands per week				
Standaardroute, lineair door thema's				
Docentrol: veel instructie, begeleidend				
Dag	Lesuur	Lesstof	Lestijd 1 lesuur = 45 minuten	Zelfstandig individueel = I Zelfstandig samen = S Met de klas/docent = D
Maandag	2 ^e uur	Uitspraak	1 uur	I
Maandag	5 ^e uur	Bronnen	1 uur	I, S
Maandag	6 ^e uur	Bronnen	1 uur	I, S
Maandag	7 ^e uur	Taken	1 uur	S
Maandag	8 ^e uur	Taken	1 uur	S
Dinsdag	1 ^e uur	Taken*	1 uur	S
Dinsdag	2 ^e uur	Bronnen	1 uur	I, S
Dinsdag	3 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Dinsdag	4 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Woensdag	1 ^e uur	Bouwstenen	1 uur	I

Woensdag	2 ^e uur	Bouwstenen	1 uur	I
Donderdag	1 ^e uur	Extra stof taken	1 uur	D
Donderdag	2 ^e uur	Extra stof taken	1 uur	D
Donderdag	5 ^e uur	Bouwstenen	1 uur	I
Donderdag	6 ^e uur	Bronnen/Bouwstenen	1 uur	I
Vrijdag	1 ^e uur	Grammatica	1 uur	I
Vrijdag	2 ^e uur	Grammatica	1 uur	I

Toelichting

Deze docent heeft ervoor gekozen om een extra uur te nemen voor de taken en de bronnen/bouwstenen, omdat het taalniveau nog erg laag is en de groep vrij zwak is (veel net gealfabetiseerd). Voor de Nieuwslezer moet het niveau nog net even iets hoger zijn, over een aantal weken worden de uren op vrijdag vervangen door uren Nieuwslezer. Deze planning moet worden bijgesteld als de groep een aantal maanden aan het werk is met DISK.

Weekindeling 2, 26 leerlingen
Uitstroom klas, 1-1,5 jaar op ISK, leeftijd 12-15
Uitstroomprofielen: VMBO KGT en TL, Havo
Niveau: tussen A2 en B1, leerlingen werken in twee niveaugroepen
9 uur Nederlands per week + 2 uur keuzewerkuur
Variante 2, leerlingen werken in groepen, kiezen zelf thema's

Groep A2 Halfgevorderd				
Niveau: Halfgevorderd, rond A2, 11 leerlingen				
Variante 2				
Docentrol: begeleidend, ondersteunend				
Dag	Lesuur	Lesstof	Lestijd 1 lesuur= 45 minuten	Zelfstandig individueel = I Zelfstandig samen = S Met de klas/docent = D
Maandag	5 ^e uur	Bronnen	1 uur	I (S)
Maandag	6 ^e uur	Bronnen	1 uur	I (S)
Dinsdag	2 ^e uur	Taken	1 uur	S
Woensdag	3 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Woensdag	4 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Donderdag	3 ^e uur	Taken	1 uur	S
Donderdag	6 ^e uur	Uitspraak	1 uur	I
Vrijdag	1 ^e uur	Eigen leerlijn	1 uur	I
Vrijdag	2 ^e uur	Eigen leerlijn	1 uur	I
Vrijdag	7 ^e uur	Nieuwslezer/grammatica/....	1 uur	I
Vrijdag	8 ^e uur	Nieuwslezer/grammatica/...	1 uur	I
Thuis of in vrije werkuren:				
2 uur bouwstenen, 2 uur grammatica, 2 uur extra oefenstof				

Toelichting

De leerling kiest al dan niet samen met de docent een leerlijn waar nog veel oefening nodig is. Dit kan dus extra lezen, luisteren, schrijven of spreken zijn.

De leerling kan hier zelf bepalen wat hij/zij prettig vindt, afhankelijk van de mogelijkheden die de thuissituatie kan bieden. Is er behoefte aan grammatica? Of juist lezen? Extra oefenstof? Afhankelijk van de keuze verandert het huiswerk.

Groep B1 GEVORDERD				
Niveau: gevorderd, op weg naar B1, 15 leerlingen				
Variant 2: leerlingen mixen zelf thema's				
Docentrol: loslaten (ondersteunend waar nodig)				
Dag	Lesuur	Lesstof	Lestijd 1 lesuur= 45 minuten	Zelfstandig individueel = I Zelfstandig samen = S Met de klas/docent = D
Maandag	5 ^e uur	Taken	1 uur	S
Maandag	6 ^e uur	Taken	1 uur	S
Dinsdag	2 ^e uur	Bronnen/bouwstenen	1 uur	I, (S)
Woensdag	3 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Woensdag	4 ^e uur	Lesidee	1 uur	D
Donderdag	3 ^e uur	Bronnen/bouwstenen	1 uur	I, (S)
Donderdag	6 ^e uur	Uitspraak	1 uur	I
Vrijdag	1 ^e uur	Eigen leerlijn	1 uur	I
Vrijdag	2 ^e uur	Eigen leerlijn	1 uur	I
Vrijdag	7 ^e uur	Nieuwslezer/grammatica/....	1 uur	I
Vrijdag	8 ^e uur	Nieuwslezer/grammatica/...	1 uur	I
Thuis of in vrije werkuren: 2 uur bouwstenen, 2 uur grammatica, 2 uur extra oefenstof				

Toelichting

De leerling kiest al dan niet samen met de docent een leerlijn waar nog veel oefening nodig is. Dit kan dus extra lezen, luisteren, schrijven of spreken zijn.

De leerling kan hier zelf bepalen wat hij/zij prettig vindt, afhankelijk van de mogelijkheden die de thuissituatie kan bieden. Is er behoefte aan grammatica? Of juist lezen? Extra oefenstof? Afhankelijk van de keuze verandert het huiswerk.

Themakeuze

Standaardroute: de thema's worden lineair doorgewerkt

De leerlingen beginnen met thema 1, doen daarna thema 2 etc.

Alle leerlingen, ongeacht welk taalniveau ze beheersen, werken aan hetzelfde thema. De bronnen en bouwstenen doen ze op hun eigen niveau. Bij de taakuitvoering doet iedereen mee, op zijn eigen niveau.

Als er nieuwe leerlingen instromen, doen ze na thema 1 (dit is het thema *Ik ben nieuw op school*) mee met de thema's waar de andere leerlingen mee bezig zijn.

Variant 1: de thema's worden niet lineair doorgewerkt

De leerlingen beginnen met thema 1, maar daarna kiest u (of de leerlingen) een willekeurig thema. Verder is deze route identiek aan de standaardroute.

Variant 2: de thema's worden wel of niet lineair doorgewerkt, maar de leerlingen werken per groepje aan een ander thema

U kiest voor de standaardroute of variant 1, maar een deel van de klas werkt aan thema x, een ander deel aan thema y etc. U kunt voor deze variant kiezen als er nieuwe leerlingen instromen. Een deel van de klas heeft dan bepaalde thema's al gedaan, de nieuwe leerlingen nog niet. In deze situatie kan dit een handige oplossing zijn.

Lesorganisatie

Bij de standaardroute

Als u de standaardroute heeft gekozen, is het klassenmanagement het eenvoudigste. U gebruikt een weekindeling en zorgt voor een afwisseling in werk- en groeperingsvormen. Dit gaat eenvoudig door de opbouw en de differentiatiemogelijkheden die in het materiaal ingebouwd zijn.

U heeft bij het uitvoeren van de taken en de overige leeractiviteiten die de leerlingen zelfstandig doen een *coachende rol*. U helpt groepjes of individuele leerlingen verder en zorgt dat het proces goed verloopt.

Een deel van de lessen heeft u een *centrale rol* en doet u samen met de hele klas de oefenstof met een D.

Bij variant 1

Identiek aan de standaardroute.

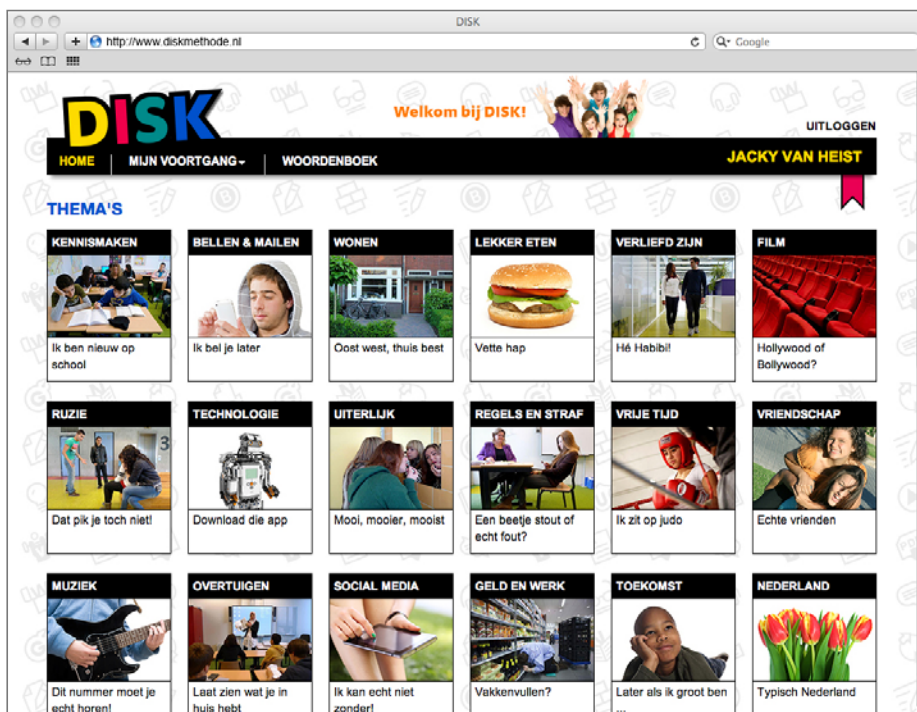
Bij variant 2

U verdeelt de klas in (vaste) groepjes die samen aan een thema werken (zie ook Arrangeren en groepen beheren).

Verder is de werkwijze identiek aan de standaardroute. Het enige verschil is: de oefenstof met een D die bij de taken hoort, doet u met een groepje en niet met de hele klas.

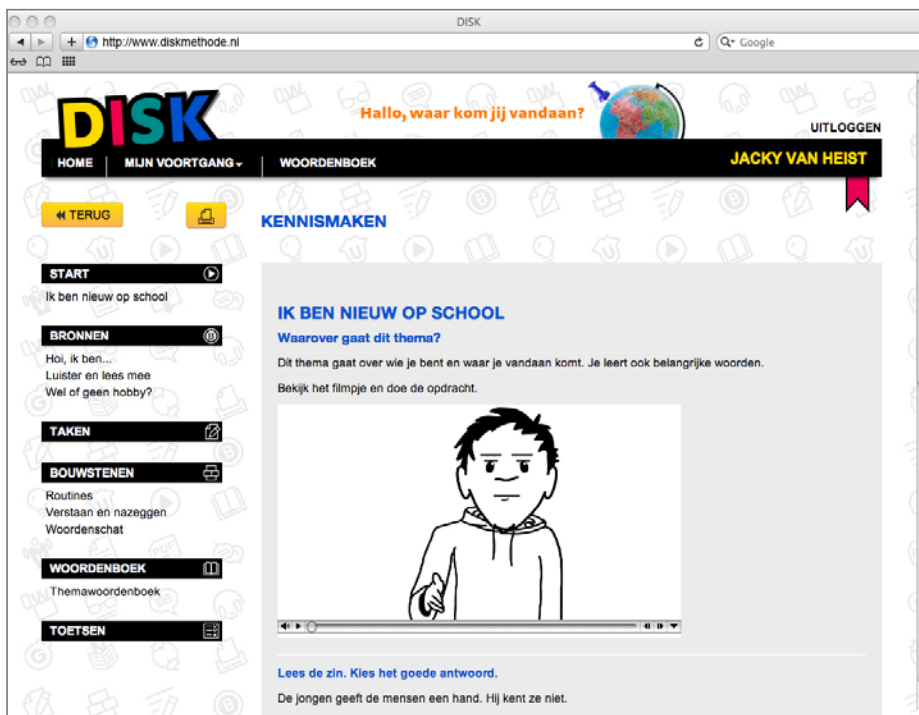
Ook kan het handig zijn om de weekindeling aan te passen. U zorgt er dan voor dat een deel van de klas, bijvoorbeeld twee groepjes, in bepaalde lessen aan de taken werkt terwijl andere leerlingen zelfstandig werken achter de computer. Deze aanpak maakt het voor u makkelijker om uw aandacht te verdelen over alle leerlingen: als groep A1 zelfstandig werkt, kunt u met groep A2 de oefeningen met een D doen. Daarna gaat de carrousel verder: groep A2 gaat zelfstandig werken en groep A1 doet de oefeningen waarbij u nodig bent etc.

Leerlingview DISK

Leerling - Home

- 1 Ieder Thema start met een *animatie*, een korte introductie van het thema met een digitale 'opwarmopdracht' daarbij.

Leerling - Thema

- 2 In het linkermenu bovenaan staan de *Bronnen*. In de Bronnen vindt de leerling voor zijn niveau twee teksten, een luister- en een leestekst. Hierin zit inhoudelijke informatie en de talige input die hij kan gebruiken om de taken uit te voeren.
In de *leesbron* zijn de leerwoorden horend bij thema gemarkeerd. Bij de *luisterbron* zit altijd een opdracht *Luister en lees mee*. De leerwoorden per thema zijn te vinden in het woordenboek dat in het linkermenu staat.

Bij de teksten vindt de leerling een aantal opdrachten die het begrip van de teksten ondersteunen en voorbereiden op het uitvoeren van de *Taken*. Dit zijn de opdrachten waaraan de leerlingen de komende tijd in de klas (en soms daarbuiten) gaan werken.
- 3 Er zijn nu twee mogelijkheden: de leerlingen doen (een deel van) de *Bouwstenen* en beginnen dan aan de *Taken*. Of: de leerlingen beginnen aan (een deel van) de *Taken* en doen de *Bouwstenen* als ze (volgens u of henzelf) vastlopen.
- 4 Bij de taken worden ter ondersteuning van de productieve taakuitvoering een of meer kaders aangeboden met handige zinnnetjes die door de docent te printen zijn. Ze zijn ook beschikbaar in het apart verkrijgbare Takenboek.
- 5 In de bouwstenen staan oefeningen die gerelateerd zijn aan het thema: woordenschatoefeningen om de leerwoorden in te slijpen, routines, en verstaan en nazeggen uit de bronnen. Deze oefenstof is ook bereikbaar via *Aan de slag met basisvaardigheden*.
- 7 De overige niet-themagerelateerde oefenstof voor *Uitspraak*, *Grammatica*, en *leesvaardigheid* en woordenschat in *Nieuwslezer* vindt de leerling via het thuisscherm: *Aan de slag met basisvaardigheden*.
- 8 In het menu bovenin ziet de leerling het DISK-woordenboek. Dit is een woordenboek van alle leerwoorden met geluid, beeld, betekenis en voorbeeldzinnen, alfabetisch geordend.
- 9 De leerling kan zijn eigen voortgang monitoren. In de zwarte balk bovenaan het scherm klikt hij op *Mijn voortgang*. De voortgang is in te zien per thema, per leerlijn en per vaardigheid.

Elk niveau heeft zijn eigen kleur; beginnersonderdelen zijn roze, onderdelen voor halfgevoorderden groen en onderdelen voor gevorderden zijn blauw. De leerling krijgt een vaantje bij zijn naam als hij een niveau is opgeschoven, dit wordt door u bepaald. Kijk in [Vorderingenregistratie](#) voor meer informatie.

Leerroute voor leerling

Standaardroute: de thema's worden lineair doorgewerkt

Na 5 thema's beslist u of een leerling door kan gaan naar een hoger niveau of op hetzelfde niveau blijft werken aan een nieuwe serie thema's.

Gemiddelde leerling

0 => A1 thema 1 tot en met 5.

De leerling doet de taken, bronnen en bouwstenen op beginnersniveau.

A1 => A2 thema 6 tot en met 10

Hij doet in deze thema's de taken, bronnen en bouwstenen op halfgevoorderd niveau.

Extra, *verplichte* stof

De woordenschat bouwstenen van een niveau daaronder; dus van het beginnersniveau.

Extra, *optionele* stof

- 1 De bronnen van dat lagere niveau. Alleen voor zover er behoefte is aan ondersteunende context.
- 2 De productieve taken uit de thema's 1 tot en met 5 (die hij dus al op het lagere niveau heeft gedaan) op halfgevoorderd niveau. Dit houdt in dat de leerling de taken herhaalt en dat de taakuitvoering door u op een hoger niveau beoordeeld wordt.

A2 => B1 thema 11 tot en met 20

De leerling doet in deze thema's de taken, bronnen en bouwstenen op gevorderd niveau.

Extra, *verplichte* stof

De woordenschat bouwstenen van een niveau daaronder; dus op het halfgevoorderd niveau.

Extra, *optionele* stof

- 1 De bronnen van dat lagere niveau. Alleen voor zover er behoefte is aan ondersteunende context.
- 2 De productieve taken uit de thema's 6 tot en met 10 (die de leerling dus al op het lagere niveau heeft gedaan) op gevorderd niveau. Dit houdt in dat hij de taken herhaalt en dat de taakuitvoering door u op dit hoogste niveau beoordeeld wordt.

Langzame leerling

0 => A1 thema 1 tot en met 10

Hij doet de taken, bronnen en bouwstenen op beginnersniveau.

A1 => A2 thema 10 tot en met 15

Hij doet in deze thema's de taken, bronnen en bouwstenen op halfgevoorderd niveau.

A2 => B1 thema 15 tot en met 20

De leerling doet in deze thema's de taken, bronnen en bouwstenen op gevorderd niveau.

Ook kan het voorkomen dat een leerling niet verder komt dan A2. Dan doet hij ook de laatste thema's op dit niveau.

Extra, *verplichte* stof

De woordenschat bouwstenen van een niveau daaronder; dus van het beginnersniveau.

Extra, *optionele* stof

1 De bronnen van dat lagere niveau.

2 De productieve taken uit de thema's 1 tot en met 15 (die hij dus al op het lagere niveau heeft gedaan) op halfgevoerd of gevorderd niveau. Dit houdt in dat hij de taken herhaalt en dat de taakuitvoering door u op een hoger niveau beoordeeld wordt.

Snelle leerling

De snelle leerling volgt dezelfde route als de gemiddelde leerling. Hij doet niet korter over de thema's dan de gemiddelde leerling, maar werkt extra met de Nieuwslezer en/of de Grammatica.

Variant 1 en 2; de thema's worden niet lineair doorgewerkt.

Deze situatie wijkt niet echt af van de Standaardroute. Een gemiddelde leerling doet 5 thema's en bereikt daarmee A1; hij doet nog 5 andere en bereikt daarmee A2; hij doet 10 andere en bereikt daarmee B1. De systematiek is hetzelfde als hierboven beschreven; alleen de volgorde van de thema's wijkt af.

Docentrol, drie groeperingsvormen

Zelfstandig individueel (I)

Hier ondersteunt u de leerlingen bij het zelfstandig werken. U geeft individueel antwoord op vragen, helpt op weg etc. De leerlingen doen de volgende activiteiten zelfstandig individueel: animatie als start van het thema, bronnen, bouwstenen, Uitspraak, Grammatica en Nieuwslezer. Dit kan deels als huiswerk worden opgegeven.

Zelfstandig samen (S)

Hierbij zijn de leerlingen van elkaar afhankelijk. U begeleidt de groepjes, geeft antwoord op vragen uit de groepjes, helpt de groepjes op weg etc. De leerlingen werken zo zelfstandig mogelijk samen.

De leerlingen doen de volgende activiteiten samen: het grootste deel van de taakuitvoering en enkele opdrachten bij de bronnen.

Binnen de taakopbouw zit wel regelmatig een individuele stap; die wordt echter in onderlinge afstemming/samenwerking gezet.

Samen met de docent (D)

Hier hebt u een centrale rol. U doet de activiteiten met de hele klas of (als u met niveaugroepjes werkt) voor een deel met de hele klas en voor een deel met niveaugroepjes.

De activiteiten zijn: de groepsopdracht bij de start van het thema (eventueel vooraf de animatie bij de start van het thema), leeractiviteiten voor in de les bij de taken (zoals beschreven in het docentenmateriaal), leeractiviteiten uit de lesideeën, groepsopdracht als afronding van het thema en evalueren van de taakuitvoering en feedback en beoordeling van de resultaten.

U kunt altijd variëren met uw stijl van begeleiden, afhankelijk van de situatie en van de leerlingen. Soms kiest u voor instructie, een andere keer voor begeleiding en nog weer een andere keer voor ondersteuning. Leerlingen die goed zelfstandig kunnen werken en veel eigen verantwoordelijkheid aan kunnen, kunt u vrijer laten dan leerlingen die dit minder goed kunnen.

Instructie: aan de hand nemen, overnemen

Begeleiding: luisteren en vertrouwen geven, demonstreren.

Ondersteuning: helpen waar dat nodig is, stimuleren.

Loslaten: alleen proces bewaken.

Differentiatiemogelijkheden

Differentiatie naar niveau

Alle bronnen en bouwstenen, de stof in Grammatica en de Nieuwslezer worden aangeboden op drie niveaus. De taaltaken zijn niet uitgesplitst naar niveau. Leerlingen met een verschillend taalniveau kunnen aan dezelfde taaltaken werken, maar gebruiken de bronnen en bouwstenen op hun eigen niveau. Bij de uitvoering van de taaltaken doet iedereen mee op zijn eigen niveau. U varieert in de instructie bij de taken en legt zo nodig de bedoeling van een taak uit. Daarna beoordeelt u de resultaten gerelateerd aan het niveau van de leerling (zie hiervoor Feedback en beoordeling).

Een andere mogelijkheid: u maakt een selectie van de taaltaken voor de leerlingen. U laat niet alle leerlingen alle taaltaken doen. De makkelijkere (bijv. de meer receptieve of meer gestuurde) laat u door de beginners doen, de moeilijkere door de gevorderden.

U kunt doordat het niveau is aangegeven eenvoudig bronnen en bouwstenen op het niveau van de leerling 'arrangeren'. Zie Arrangeren en groepen beheren.

Differentiatie naar tempo

Snelle leerlingen kunnen sneller door de bronnen en bouwstenen heen en eventueel meer oefenen op hun huidige niveau, of sneller doorgaan met bronnen en bouwstenen binnen hetzelfde thema op een hoger niveau. Ook kunnen ze juist minder oefenen met bronnen en bouwstenen en meer tijd steken in de uitvoering van de taken. U kunt daar dan vervolgens hogere eisen aan stellen waardoor voor deze leerlingen uit de voortgang/beoordeling blijkt dat ze op een hoger niveau presteren. Snelle leerlingen kunnen ook altijd extra werken met de Nieuwslezer en Grammatica. Zij werken dan aan het ontwikkelen van de leesvaardigheid, het vergroten van hun woordenschat en grammaticale vaardigheden, passend bij hun niveau.

Differentiatie naar mate van sturing

Zoals beschreven onder Docentrol kunt u variëren met uw stijl van begeleiden, afhankelijk van de zelfstandigheid van de leerlingen.

Vorderingenregistratie

In DISK worden de vorderingen van de leerlingen bij de digitale leeractiviteiten bijgehouden en geregistreerd.

Leerling

De leerlingen kunnen zelf hun vorderingen inzien, per thema en per leerlijn. Ze vinden hun vorderingenregistratie onder de knop Mijn voortgang. Per thema of per leerlijn en basisvaardigheid is te zien hoe ver de leerling gevorderd is binnen een bepaald onderdeel, en op welk niveau.

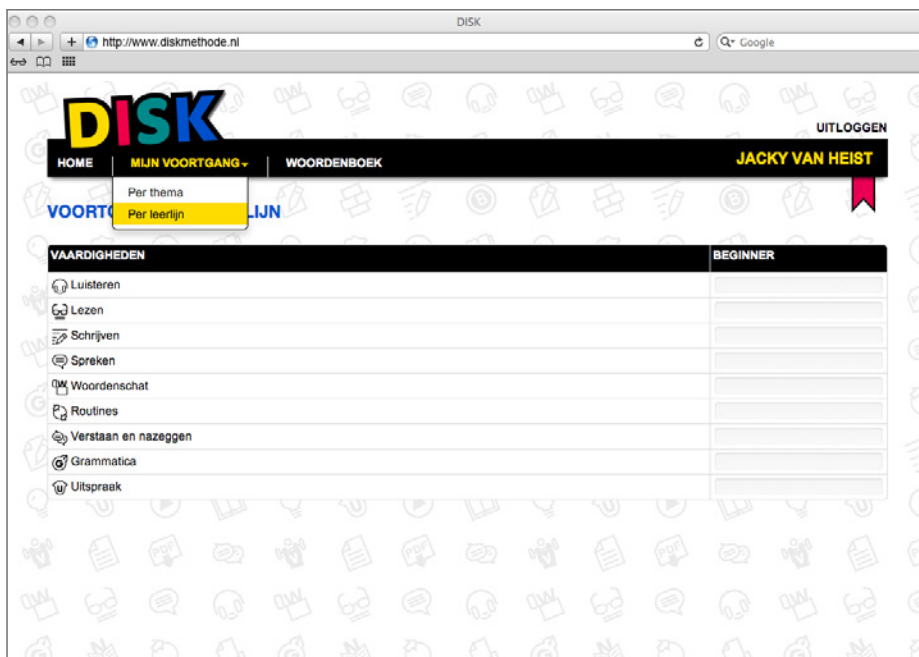
Docent

U kunt de vorderingen van uw leerlingen in verschillende overzichten oproepen: per leerling, per thema, en per leerlijn en basisvaardigheid.

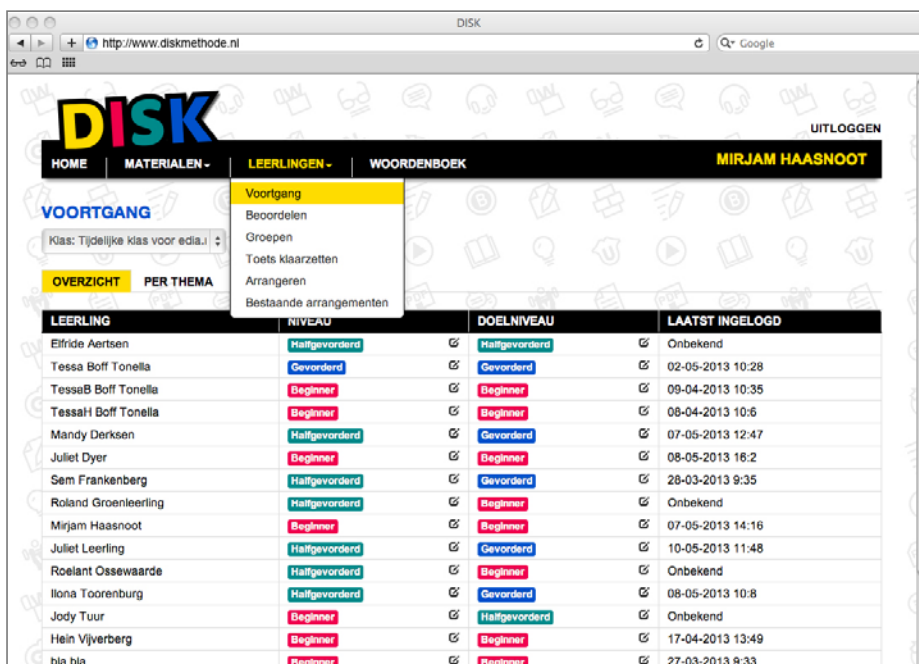
In het algemene overzicht ziet de docent de namen van zijn leerlingen. Hier bepaalt de docent wat het niveau van de leerling is en welk uitstroomdoel de leerling heeft. Ook kan de docent de leerling hier overzetten naar een hoger (of lager) niveau. Als een nieuwe leerling wordt ingevoerd, wordt hij of zij automatisch ingedeeld als 'beginner'.

Docenten kunnen de vorderingen van de leerlingen op bronnen en bouwstenen zien als ze gaan naar Leerlingen, Voortgang, Thema's.

Docenten kunnen de vorderingen van de leerlingen binnen de onderdelen woordenschat, Grammatica en Uitspraak bijhouden onder de knop Leerlingen, Voortgang, Leerlijnen en basisvaardigheden.

Leerling - Voortgang

Docent - Voortgang

De vorderingen van de leerlingen binnen de Nieuwslezer worden opgeslagen in de Nieuwslezer zelf. U kunt binnen de Nieuwslezer zien wat uw leerlingen hebben gedaan.

Toets

De toets bestaat uit een selectie van 20 items uit de bouwstenen: routines en woordenschattoefeningen. De resultaten zijn te zien in de vorderingen, zowel in het overzicht per leerling als per thema. Er is ook te zien wat er goed en wat er fout is gegaan.

Feedback en beoordeling

U geeft feedback aan de leerlingen op de aanpak van de taken (het proces) en op de resultaten (het product). Ook beoordeelt u of de uitkomst van de productieve taken voldoende is.

Algemene aanwijzingen

- 1 Geef feedback die past bij het niveau van de leerling. Hanteer daarbij het onderscheid beginner (op weg naar A1), halfgevoorderd (op weg naar A2) en gevorderd (op weg naar B1).
Houd daarbij altijd de niveauomschrijvingen uit het *Raamwerk NT2* in uw achterhoofd. (U kunt meer informatie vinden op www.taalunieversum.org/onderwijs/nt2-beginnersdoelen/raamwerk.)
- 2 Sluit met uw feedback aan bij het doel van de taak of leeractiviteit. U let er op óf en hoe de leerlingen de taal gebruiken die ze nodig hebben om de taken goed uit te voeren en die door de taken uitgelokt wordt.
Bij een deel van de taken staan in het materiaal voor de docenten enkele specifieke aanwijzingen.
- 3 Wees selectief: besteed niet aan alles wat nog niet goed gaat aandacht, maar kies een paar leerpunten. Besteed vooral aandacht aan het juiste gebruik van leerwoorden en routines uit de bronnen en bouwstenen. Laat de leerlingen op die leerpunten focussen. Dat heeft het meeste rendement.
- 4 Geef niet alleen negatieve feedback, maar geef ook aan wat goed gaat.
- 5 Geef ook feedback op de manier van uitvoeren van de opdracht; is er goed (samen-)gewerkt; zijn de bronnen en bouwstenen goed gebruikt? Wordt de taak (bijvoorbeeld de lees- of schrijftaak) op een handige/effectieve manier aangepakt?
- 7 Praat ook met de leerlingen over hoe het leren gaat. Maken ze al vorderingen? Gaat het al goed voor hun niveau? Moeten ze misschien nog beter woordjes leren? etc. Vraag de leerlingen regelmatig wat ze zelf moeilijk vonden of juist makkelijk en waar ze meer mee willen oefenen. Ook dat is een vorm van feedback.
- 8 Laat regelmatig zien hoe iets moet: geef leerlingen modellen, voorbeelden van uitwerkingen etc.
- 9 Maak zo nu en dan gebruik van zgn. 'peer feedback': leerlingen geven feedback aan elkaar. In het lesidee *Interessant man* staat een vijfstappenplan voor feedback, waarbij docent en medeleerlingen elk hun eigen rol hebben.
- 10 Let bij feedback op taalproductie op inhoud en vorm.
Let voor inhoud op:
 - duidelijkheid; is de inhoud begrijpelijk?
 - communicatieve adequaatheid; is het taalgebruik passend in de context?
 - volledigheid; staat alles erin of wordt alles gezegd dat nodig is voor het realiseren van de taaltaak?Let voor vorm op:
 - woordenschat en woordgebruik
 - grammaticale correctheid
 - coherentie
 - spelling en interpunctie (bij schrijftaken)
 - vloeiendheid (bij spreektaken)
 - uitspraak (bij spreektaken)

Welke eisen u precies kunt stellen, is afhankelijk van het niveau van de leerlingen. In het Raamwerk NT2 vindt u de toespitsing van deze criteria naar de verschillende niveaus.

- 11** Ook bij de eindbeoordeling van een taak, beoordeelt u de resultaten op het niveau van de leerlingen. Iedere taak kan op A1 niveau gerealiseerd worden of op A2 of B1 niveau. Bijvoorbeeld: de taak is een mail schrijven. Op A1 niveau is de taak voldoende uitgevoerd als er gebruik gemaakt wordt van een beperkt aantal grammaticale constructies; op A2 niveau als er wat meer eenvoudige constructies gebruikt worden, terwijl er nog wel systematisch elementaire fouten gemaakt worden; op B1 niveau is de taak voldoende als er redelijk correct gebruik gemaakt wordt van frequente routines en patronen. U kunt per leerling aangeven of een taak voldoende is uitgevoerd in het voortgangsscherm.

Ga hiervoor naar de knop *Leerlingen* en klik op *Beoordelen*. U kunt aanvinken of een leerling een bepaalde taak heeft uitgevoerd, en op welk niveau (beginner, halfgevoerd en gevorderd).

Feedback op schrijftaken: aanvullende aanwijzingen

Feedback op de resultaten van schrijftaken is een must. Een schrijfproduct biedt dé gelegenheid om leerlingen naar hun eigen taalproductie te laten kijken en bewust te maken van de eisen aan taalgebruik en wat goed gaat en wat nog niet. U geeft de leerlingen individueel en gericht feedback op taakuitvoering en beoordeelt de resultaten. U hanteert daarbij de algemene uitgangspunten en aanwijzingen; hier volgen nog aanvullende aanwijzingen.

- 1** Geef regelmatig feedback op de aanpak van een schrijftaak. Vanaf A1 kunt u gaan letten op de opbouw van een tekst en de leerlingen instructies geven hoe ze een schrijftaak het beste kunnen aanpakken. In lesidee Schrijven aanpakken vindt u uitgewerkte stof voor een serie lessen over tekstopbouw, het verschil tussen spreek- en schrijftaal en planmatig schrijven.
- 2** Geef in de tekst aan dat er een fout gemaakt is. Wees consequent in de manier waarop u feedback geeft. Als u werkt met codes, doe dat dan altijd. Als u werkt met aanstrepen en de juiste vorm aangeven, doe dat dan ook altijd.
- 3** Geef bij grammaticale fouten ook aan wat de juiste vorm is, behalve als u zeker weet dat de leerling die kennis al in huis heeft. Dit heeft het meeste rendement.
- 4** Laat de leerlingen altijd hun tekst reviseren op basis van uw feedback. Als u dat niet laat doen, is het leerrendement van een schrijftaak beperkt.

Feedback op spreektaken: aanvullende aanwijzingen

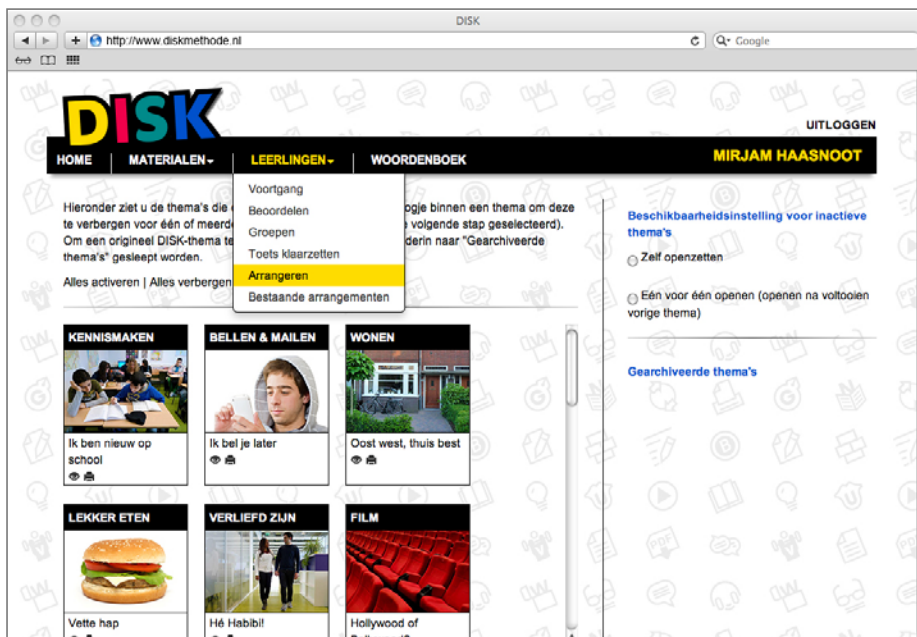
Bij spreektaken maakt u een onderscheid tussen vrije productie (presentaties, discussies etc.) en meer gesloten oefeningen waarbij bv. zinnestukjes ingeslepen worden. In dat laatste geval is uw feedback gericht op zo correct mogelijke (re)productie. Bij vrije opdrachten ligt dat anders. U verwacht geen foutloos Nederlands, maar taalgebruik vol met taalontwikkelingskenmerken; fouten die passen bij de fase waarin de leerling zit. U hanteert de algemene uitgangspunten en aanwijzingen en de volgende aanvullende aanwijzingen.

- 1** Geef altijd achteraf feedback; niet tijdens het uitvoeren van de taak.
- 2** Geef tot A1 uitsluitend feedback op inhoud. En wees ook daarna nog spaarzaam met feedback op vorm. Stimuleer vooral het zelfvertrouwen en het lef om te spreken, ook al is dit niet foutloos. Streef op de lagere niveaus meer naar vloeiendheid dan naar correctheid, en pas uw feedback aan aan de leerling. Leerlingen met weinig oog voor vormcorrectheid stimuleert u daar meer op te letten en bij leerlingen die uit angst om fouten te maken, laat u dit achterwege.
- 3** Laat spreektaken zo nu en dan herhalen en geef dan feedback in rondes. In de eerste ronde geeft u vooral feedback op inhoud. In de tweede ronde let u meer op de vorm.

- 4 Doe de uitvoering van een spreektaak regelmatig voor met een goede leerling (en laat de spreektaak dan nog eens doen). Deze aanpak (modelling) heeft veel rendement.
- 5 Laat spreektaken die de leerlingen al samen hebben gedaan nog eens doen, in uw aanwezigheid. Geef op dat moment feedback en beoordeel de taakuitvoering. Dit resultaat registreert u dan in het voortgangsscherm.

Ga hiervoor naar de knop *Leerlingen* en klik op *Beoordelen*. U kunt aanvinken of een leerling een bepaalde taalkaak heeft uitgevoerd, en op welk niveau (beginner, halfgevoerd en gevorderd).

Arrangeren en groepen beheren

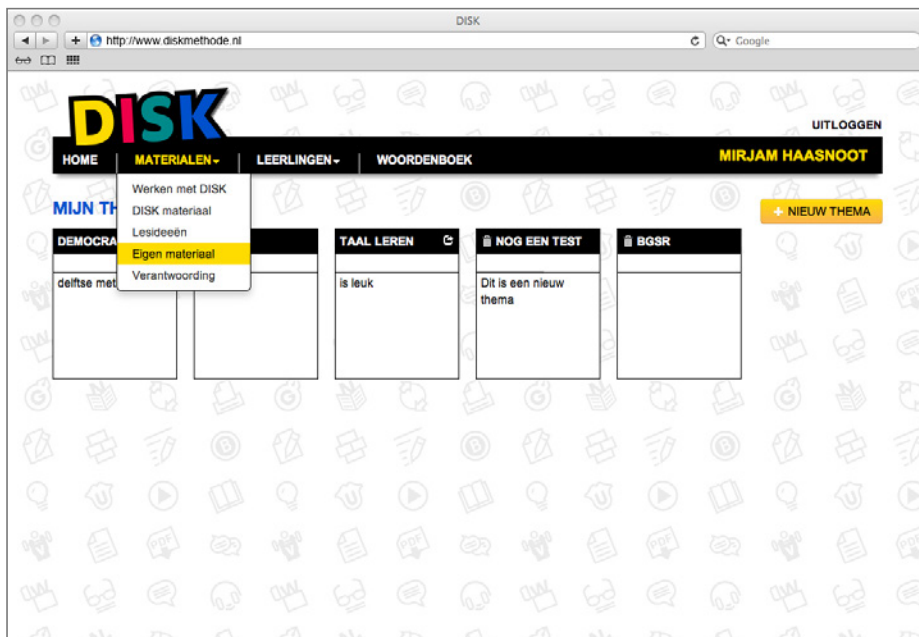
Docent - Arrangeren

Onder de knop *Arrangeren* kunt u thema's beheren, ze al dan niet toegankelijk maken voor een klas, voor een groepje leerlingen of voor een individuele leerling. U kunt ook kiezen voor het 'default'-aanbod, bijvoorbeeld de Thema's op niveau of de Leerlijnen op niveau. De leerling (of de leerlingen) volgt in dat geval de standaardroute op het niveau dat past bij zijn uitstroomprofiel.

U ziet u in het arrangeerscherm de thema's die de leerlingen kunnen zien. Klik op het oogje binnen een thema om deze te verbergen voor een of meerdere leerlingen (deze worden in de volgende stap geselecteerd). U kiest hier de manier waarop de thema's aan de leerlingen worden getoond: wilt u ze zelf openzetten of wilt u dat de leerlingen een nieuw thema krijgen zodra ze er eentje hebben afgerond. U kunt hier ook besluiten dat een DISK-thema nooit aan de leerlingen wordt getoond.

Onder de knop *Groepen* kunt u uw leerlingen binnen een klas indelen in verschillende groepen. U selecteert links de klas waar u groepen voor wilt maken. Daaronder staan de namen van uw leerlingen. Klik rechts op Voeg groep toe. Als u een of meerdere groepen hebt gemaakt, kunt u de namen van leerlingen hierin slepen.

Zelf materiaal toevoegen

Docent - Materialen

U hebt (als u dit wenst) een grote mate van vrijheid bij het aanbieden van het materiaal aan zijn leerlingen. U kunt het materiaal in DISK zelf beheren en u kunt zelf materiaal aan DISK toevoegen.

Onder de knop *Materialen* vindt u het onderdeel *Eigen materiaal*. Met deze tool kunt u eigen teksten toevoegen aan DISK en die precies zo vormen en aanbieden als het DISK-materiaal: thema's, taken, bronnen, bouwstenen, woordenboek en toetsen. Het is belangrijk dat u uw materiaal van de juiste niveau-aanduiding voorziet, en de bijbehorende vaardigheid.

- 1 Kies eerst een naam en een ondertitel voor uw thema.
- 2 Voeg daarna door op het plusje te klikken van het betreffende onderdeel nieuwe teksten of bestanden toe. Er is een beperkte opmaak voor de teksten beschikbaar: verschillende type koppen, vet en cursief.
- 3 U kunt voor het toevoegen van oefeningen klikken op bouwstenen.

Het toevoegen van bouwstenen

- Geef eerst een naam op voor de oefeningen die u wilt aanmaken, bijvoorbeeld 'Routines' of 'Grammatica'.
- U moet deze eerst Opslaan.
- Daarna verschijnt onderaan deze bouwsteen de link 'Bewerk'. Als u daarop klikt verschijnt er een pop up waarin u een oefening kunt aanmaken. U kunt gebruik maken van verschillende oefentypen.